

La bona dinàmica del mercat laboral espanyol

La pluja de mals auguris que pressent el difícil context que ens ha tocat viure amaga una realitat molt més esperançadora: la bona dinàmica del mercat laboral espanyol. La seva evolució recent no para de sorprendre'ns, i de manera positiva. Val la pena destacar-ho.

El primer que crida l'atenció és la velocitat a la qual s'ha recuperat l'ocupació. Quan va esclatar la pandèmia, l'ocupació es va enfonsar (recordem que, entre l'abril i el maig del 2020, prop de 3 milions de persones van deixar de treballar de la nit al dia), però, de llavors ençà, s'ha recuperat de forma gairebé ininterrompuda. Al maig d'enguany, ja hi havia prop d'un milió més de persones treballant que abans de l'arribada de la COVID. L'ocupació ha mantingut una tendència molt positiva, i, avui, el nombre de persones afiliades a la Seguretat Social que estan treballant ja és el més elevat de la història. Aquesta anotació, per si sola, ja hauria de propiciar un to mínimament positiu en qualsevol anàlisi de la realitat econòmica actual.

Naturalment, no totes les notícies són igual de positives. L'augment dels preus, especialment intens en l'electricitat i en els carburants, i que s'està generalitzant al conjunt dels béns i de serveis que consumim, està erosionant la capacitat de compra de les llars. Els ingressos salarials per treballador van augmentar un 2,4% interanual a l'abril, segons l'indicador en temps real de CaixaBank Research, mentre que la taxa d'inflació general va escalar fins al 8,7% al maig. No obstant això, cal destacar que els ingressos salarials totals, que tenen en compte l'evolució per treballador i el creixement del nombre d'empleats, estan augmentant de forma més dinàmica, gràcies a l'elevat ritme de creació d'ocupació. En el 1T, aquest agregat va augmentar un 7,2% interanual. Entre el 2022 i el 2023, es podrien crear més de 800.000 llocs de treball, i la taxa d'atur es podria acostar al 12%, un nivell elevat, però que no s'assolia des del 2008. La inflació, en canvi, s'espera que es moderi de manera notable l'any vinent, fins a cotes no tan allunyades del 2%.

Mantenir un dinamisme elevat de l'ocupació és especialment rellevant, perquè augmenta els ingressos salarials de les persones que es troben en una situació més vulnerable. El millor reflex d'aquesta dinàmica és el ràpid descens de la desigualtat al qual estem assistint. Segons el Monitor de Desigualtat en temps real de CaixaBank Research (www.inequality-tracker.caixabankresearch.com), la desigualtat mesurada amb els ingressos salarials ja s'ha reduït fins als nivells previs a la crisi. Fins i tot els col·lectius que més han patit durant la pandèmia, com els joves, les persones nascudes fora d'Espanya o les dones, presenten nivells de desigualtat molt similars i, en alguns casos, inferiors als que presentaven abans de la pandèmia.

La recuperació del mercat laboral també està tenint un elevat impacte social, perquè és generalitzada a nivell geogràfic i entre sectors i perquè l'ocupació que s'està creant és de més qualitat. Anem a pams. Aquesta no ha estat una crisi en què amplis col·lectius de la població s'hagin quedat enrere. Avui dia, totes les comunitats autònomes registren ja nivells d'ocupació superiors als que tenien abans de l'esclat de la pandèmia. També tots els sectors han superat ja les referències prèvies a la pandèmia. A més a més, en alguns casos, se situen en nivells clarament superiors als que presentaven fa dos anys i, per tant, han guanyat protagonisme. En aquest sentit, destaquen sectors com les activitats professionals, científiques i tècniques o els sectors de la informació i les comunicacions. Però, més enllà dels casos puntuals, podem afirmar que, en els dos últims anys, han guanyat pes aquells sectors en què el salari mitjà és més elevat. Finalment, cal destacar l'elevat dinamisme de la contractació indefinida, de manera que la taxa de temporalitat s'ha reduït en 5 p. p. enguany i se situa ja en el 22%, tot i que és cert que una bona part d'aquesta reducció és deguda a la substitució de contractes temporals per fixos discontinus.

En el context actual, pot sorprendre la bona dinàmica del mercat laboral espanyol. I, certament, no tot són bones notícies. La taxa d'atur continua sent inacceptablement elevada. La taxa de temporalitat, malgrat la dinàmica recent, es manté encara per damunt dels estàndards europeus, i hi ha diversos col·lectius que continuen copant les feines més precàries. La llista de coses que cal millorar és molt més llarga, però, quan apareix un raig de llum enmig de la pluja de mals auguris, cal destacar-ho.

Oriol Aspachs
Juny 2022